

Videreudvikling af Region Midtjyllands frivillige førstehjælperområde

Dato 22-03-2018

Sagsnr. 1-46-72-2-18

Side 1

Baggrund

Siden 2011 har Præhospitalet i Region Midtjylland etableret og drevet en række 112-førstehjælperkorps, som i deres lokalområde rykker ud med en hjertestarter ved mistanke om hjertestop. Formålet med korpserne er først og fremmest at give patienter hurtig, livredende førstehjælp i områder med længere responstid end gennemsnitligt i regionen.

På nuværende tidspunkt er 32 korps i drift, hvilket svarer til ca. 350 frivillige borgere i Region Midtjylland. Hvert korps har en hjertestarter, som er placeret centralt i lokalområdet. De frivillige førstehjælperer kaldes ud via en sms.

Førstehjælperne modtager et fire timers opstartskursus og et årligt genopfriskningskursus af to timers varighed. Kurserne og administrationen af dette varetages af Præhospitalet.

Udviklingen på det frivillige førstehjælperområde

Præhospitalet oplever en øget interesse for det frivillige førstehjælperområde. Præhospitalet modtager ofte henvendelser fra borgere i hele regionen, som ønsker at gøre en forskel, enten som frivillig førstehjælper og/eller med ønske om at etablere en regional ordning i deres lokalområde. Henvendelserne kommer såvel fra borgere i områder med kort som fra områder med længere responstid.

Udover interessen fra borgerne, har sundhedsteknologien på førstehjælperområdet også udviklet sig siden 2011. Således findes der nu systemer, som understøtter et hjertestopudkald via en app. Der er flere muligheder for at understøtte førstehjælperne samt for at indsamle data om indsatsen.

Med udgangspunkt i udviklingen på området, samt det faktum at Aarhus i 2018 er europæisk frivillighovedstad, er det relevant at se på, hvordan endnu flere borgere kan få glæde af at deltage i frivillig førstehjælp. Det er ligeledes besluttet i Region Midtjyllands budget for 2018, at der indenfor den eksisterende budgetramme for området, fortsat skal arbejdes med at udbrede 112-førstehjælperordningen.

Videreudvikling af Region Midtjyllands førstehjælperområde

I det nuværende koncept for ordningerne, er både oprettelse og vedligeholdelse af de enkelte korps forbundet med udgifter til administrativ koordinering, rekruttering, opstartsuddannelse og vedligeholdelsesuddannelse. Dermed vil en udbygning af førstehjælperområdet med fastholdelse af det nuværende koncept ikke være mulig, indenfor den eksisterende ramme. Der bør derfor træffes beslutning om, hvordan frivillig førstehjælp kan videreudvikles på en måde, så det, indenfor den eksisterende ramme, kan komme endnu flere borgere til gavn.

Præhospitalet har på baggrund af udviklingen på førstehjælperområdet, undersøgt mulighederne for et fremtidigt koncept. I den forbindelse, er der lagt vægt på følgende kriterier:

Udbredelse

Et større antal frivillige førstehjælpere giver selvsagt en større sandsynlighed for hurtig hjælp i tilfælde af hjertestop. Da der tilmed opleves en stigende interesse fra borgerne, er der lagt vægt på at give flest mulige borgere mulighed for at være frivillig førstehjælper.

Uddannelse

Den frivillige indsats skaber især stor værdi, når patienter med hjertestop behandles med hjertemassage, kunstigt åndedræt og hjertestarter så hurtigt som muligt. Det kræver ikke avanceret viden at yde en effektiv hjælp. Omkostningerne ved koordinering og afholdelse af kurser er stigende med antallet af personer. Ved vurderingen af en fremtidig udvikling, vil der dermed være en nødvendig afvejning mellem udbredelse af hjælpen og graden af uddannelse.

Det er fortsat Præhospitalets faglige vurdering, at førstehjælperne udelukkende bør sendes til hjertestop. Udsendelse af frivillige til andre opgaver, vil kræve uddannelse på et langt højere niveau. Dertil kommer hensynet til de frivillige, som ikke er rustet til de svære hændelser, i samme grad som de professionelle beredskaber.

Teknisk understøttelse

På den tekniske side er der lagt vægt på en løsning, hvor udkaldet foregår på en nem måde, for de frivillige samtidig med at der er mulighed for dokumentation. Som det er nu, kaldes de frivillige via en sms, og afgør selv, om de rykker ud. I det nuværende system, har førstehjælperne ikke mulighed for at melde tilbage på et udkald. Det vides dermed ikke, hvor mange der reelt rykker ud, og hvor hurtigt de er fremme hos patienten.

Desuden er der i vurderingen taget hensyn til muligheder og begrænsninger i forbindelse med sammenkobling af et givet nyt udkaldssystem til AMK-vagtcentralens kontrolrumssystem.

Økonomi

Præhospitalet søger, at videreudviklingen så vidt muligt sker indenfor den eksisterende ramme, jævnfør Regionsrådets beslutning under vedtagelse af Budget 2018.

Mulige fremtidige koncepter

Med den øgede interesse på førstehjælperområdet, er der kommet flere aktører på banen, med forskellige koncepter. Flere regioner har valgt konkrete projekter, mens andre er i overvejelserfasen.

I undersøgelsen af muligheder for videreudvikling af området, har Præhospitalet været i kontakt med udvalgte udbydere af nye frivillighedsinitiativer indenfor førstehjælperområdet, herunder Dansk Folkehjælp og Trygfonden. Dansk Folkehjælp samarbejder med Region Syddanmark omkring projektet "Danmark Redder Liv" og Trygfonden samarbejder med Region Hovedstaden omkring projektet "Hjerteløberne".

Begge projekter bygger på frivillighed, hvor førstehjælpere i en nærmere radius af patienten, kaldes via en app til smartphones. Via appen kan førstehjælperne melde til eller fra på et udkald. Meldes der til, giver appen adressen på skadestedet, som kan findes via gps. Ligeledes kan appen guide til den nærmeste hjertestarter, som er registeret via Tryg. Udkaldet via en app er nemt for de frivillige, men giver også mulighed for data om hvor mange der responderer på et udkald, og hvornår de ankommer til skadestedet. Dette data kan potentielt anvendes til forskning og kvalitetsforbedringsarbejde.

Region Hovedstaden har samme kontrolrumssystem som Region Midtjylland. Dermed er den nødvendige integration mellem softwaren bag hjerteløberappen og kontrolrumssystemet allerede afprøvet, og vil forventeligt kunne foregå uden større forhindringer, også i Region Midtjylland. Softwaren, som anvendes til "Danmark redder liv" er endnu ikke afprøvet, der skal derfor påregnes ekstra udgifter til igangsætning af projekt i forhold til integrationen mellem app-systemet og kontrolrumssystemet.

Begge projekter er ambitiøse ift. udbredelse. Dog er potentialet for involvering af alle interesserede langt størst i hjerteløberprojektet. Dette hænger sammen med, at hjerteløberprojektet baserer sig på et princip om, at alle skal kunne blive førstehjælper. Derfor er der ikke et decideret krav om uddannelse for at blive hjerteløber, men en anbefaling om, at man har taget førstehjælperkursus. I projektet "Danmark Redder Liv" uddannes alle de deltagende førstehjælpere

(ca. 1.600), dette sætter en naturlig begrænsning for udbredelse. Uddannelsen vil efter projektperioden skulle finansieres af enten Region Midtjylland eller borgerne selv. Hjerteløberappen er gratis og er i dag downloadet af ca. 18.000 borgere. Det er Region Hovedstadens erfaring, at langt størstedelen har et førstehjælperkursus.

Anbefaling og videre proces

Præhospitalet lægger vægt på muligheden for at give alle de Region Midtjyllands borgere som ønsker det, muligheden for at deltage som frivillige førstehjælpere. Dermed vil der kunne opbygges et finmasket net af frivillige, som står klar ved mistanke om hjertestop. Således er det Præhospitalets anbefaling, at Region Midtjylland ansøger om at blive en del af Trygfondens hjerteløberprojekt.

Præhospitalet har været i dialog med Region Hovedstaden, som samarbejder med Trygfonden om hjerteløberprojektet. På baggrund af denne dialog, forventes det at holde driftsudgiften indenfor Præhospitalets nuværende ramme.

Det forventes ikke at være muligt at holde driftsudgifterne for "Danmark Redder Liv", indenfor den eksisterende ramme, såfremt Region Midtjylland skal afholde uddannelsesomkostningerne i relation til ordningen, efter projektperiodens udløb. Dertil kommer udgifter til indkøb af software hos producenten samt de øgede udgifter til integration mellem app-system og kontrolrumssystem.

På baggrund af ovenstående, er det Præhospitalets anbefaling, at Region Midtjylland indgår samarbejde med Trygfonden i forhold til hjerteløberprojektet.

Såfremt der træffes beslutning om deltagelse i hjerteløberprojektet, vil Præhospitalet invitere de nuværende 112-førstehjælpere til at deltage som hjerteløbere. Efter projektperioden (på forventeligt 2-3 år), skal de involverede regioner som udgangspunkt overtage ansvaret for den tekniske drift. I den situation kan der blive tale om udbudspligt, med mindre Trygfonden beslutter at fortsætte sit engagement.

I anledning af Aarhus som europæisk frivillighovedstad i 2018, vil Præhospitalet undersøge mulighederne for at være vært ved et arrangement på hjertestarterdagen den 16. oktober, som kan være startskuddet på projektet. Her vil regionens frivillige og andre interesserede have mulighed for at deltage.